

ŠC SLOVENSKE KONJICE – ZREČE
GIMNAZIJA SLOVENSKE KONJICE
Tattenbachova 2a
Slovenske Konjice

RAZISKOVALNA NALOGA
Vojaki v Celjski vojašnici

TEMATSKO PODROČJE: Sociologija

Ime in priimek: Senta Jevšenak, 3.Ga

Mentor: Sergej Vučer, prof. soc

Oplotnica, januar 2011

Maturitetna sociologija

ŠC SLOVENSKE KONJICE – ZREČE
GIMNAZIJA SLOVENSKE KONJICE
Tattenbachova 2a
Slovenske Konjice

RAZISKOVALNA NALOGA
Vojaki v Celjski vojašnici

TEMATSKO PODROČJE: Sociologija

Ime in priimek: Senta Jevšenak, 3.Ga

Mentor: Sergej Vučer, prof. soc

Oplotnica, januar 2011

1. KAZALO

1.	KAZALO	1
2.	KAZALO SLIK, GRAFOV, TABEL	4
3.	ZAHVALA.....	5
4.	POVZETEK	6
5.	UVOD	7
5.1.	Oprelitev problema	7
»Vojna je le množično pobijanje, s pomočjo katere lahko posamezniki razkazujejo svojo moč« (L. Richardson).....		7
5.2.	Hipoteze	8
5.3.	Izbor in predstavitev raziskovalnih metod	8
Raziskovalno nalogo sem napisala v programu Microsoft Office Word 2003 s pisavo Times New Roman velikosti 12 in 1.5-kratnim razmikom med vrsticami		8
6.	JEDRO	10
6.1.	Teoretični uvod	10
6.2.	Kaj je vojna?.....	10
6.3.	Kaj je sodobna oz. moderna vojna?	11
6.4.	Vojašnica kot totalna organizacija (E. Goffman).....	12
6.5.	Vojak	13
6.5.1.	Poklicna vojska in naborniški sistem	13
6.5.2.	Struktura vojske po svetu in v Sloveniji.....	14
6.6.	Policist.....	15
6.7.	Mirovne misije	16
6.7.1.	Mednarodne misije, ki se jih udeležujejo slovenski vojaki.....	16
6.8.	Terorizem	19
6.8.1.	<i>Nacionalistični terorizem</i>	19
6.8.2.	<i>Verski terorizem</i>	20
6.8.3.	<i>Levičarski terorizem</i>	20
6.8.4.	<i>Desničarski terorizem</i>	21
6.8.5.	<i>Anarhistični terorizem</i>	21
6.8.6.	<i>Državni terorizem</i>	22
6.9.	Empirična raziskava	23

6.9.1.	Analiza ankete med dijaki	23
6.10.	Analiza pridobljenih podatkov in ovrednotenje zastavljenih hipotez	33
7.	ZAKLJUČEK.....	35
8.	VIRI IN LITERATURA	36

2. KAZALO SLIK, GRAFOV, TABEL

SLIKA 1: Slika prikazuje strukturo vojaškega sistema v svetu	14
SLIKA 2: Vojaška policija	15
SLIKA 3: Države s slovenskimi vojaki na mirovnih misijah	16
Slika 4: IRA - primer nacionalističnega terorizma	20
Slika 5: Oznaka levičarske teroristične organizacije Weathermen	21
Tabela 1: Število moških in žensk, ki so sodelovali v moji anketi	23
Tabela 2: Število oseb po letnikih.....	24
Tabela 3: Imaš raje policiste ali vojake?	25
Tabela 4: Poznate pojem mirovna misija?	27
Tabela 5: So vojaki, ki se udeležijo mirovnih misij bolj občudovani?	28
Tabela 6: Mirovne misije	29
Tabela 7: Menite, da se vojaki borijo za moralne vrednote kot so svoboda, pravičnost, varnost,..	30
Tabela 8: Menite, da se država lahko obrani brez vojakov?.....	31
Tabela 9: Kateri od opisov najbolj ustreza vašemu razumevanju vojaka?	32
Graf 1: Prikazuje število moških in žensk udeleženih v anketi.....	23
Graf 2: Prikazuje število oseb, ki so sodelovali v moji anketi po letnikih	24
Graf 3: Imaš raje policiste ali vojake?.....	25
Graf 4: Poznate pojem mirovna misija?	27
Graf 5: Menite, do so vojaki, ki se udeležijo mirovnih misij v javnosti bolj občudovani?.	28
Graf 6: Mirovne misije	29
Graf 7: Menite, da se vojaki borijo za moralne vrednote kot so svoboda, pravičnost, varnost...	30
Graf 8: Menite, da se država lahko obrani brez vojakov?	31
Graf 9: Kateri od navedenih opisov najbolj ustreza vašemu razumevanju vloge vojaka?	32

3. ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so mi pomagali pri izdelavi moje raziskovalne naloge. Kot prvemu bi se zahvaliva profesorju in mentorju Sergeju Vučerju za njegovo pomoč in nasvete. Brez njegove pomoči moja raziskovalna naloga nebi bila takšna kot je.

Zahvaljujem pa se tudi dijakom Gimnazije Slovenske Konjice, ki so rešili mojo anketo in mi s tem dali nujno potrebne podatke o njihovem razmišljanju. Tudi brez njihovega truda moja seminarska naloga nebi bila takšna kot je.

4. POVZETEK

S svojo raziskovalno nalogo sem želela preučiti vojake, njihovo delo. Prav tako me je zanimalo kako ostalo civilno prebivalstvo gleda na njih. Metode, ki bi pokazale te razlike so bile preučitev literature z pomembnimi teorijami. V raziskovalno nalogo sem vpletla teorijo totalne organizacije po Goffmanu in Durkheimovo teorijo sodobne vojne. V raziskovalno nalogo sem dodala še nekaj koristnih informacij o vojaki, policistih, mirovni misijah in terorizmu. Kot drugo metodo pa sem uporabila metodo spraševanja. Izvedla sem anketo med dijaki Gimnazije Slovenske Konjice.

Anketa mi je pokazala, da večina dijakov vidi vojake kot like, ki se bori za moralne vrednote kot so svoboda, varnost,... Anketiranci pa tudi v veliki meri spoštujejo vojake, ki so se udeležili mirovni misij. Menijo, da mirovne misije dajejo vojaku posebno moč in ugled. Prav tako pa sem ugotovila, da je večina anketirancev stereotipno razume poklica vojaka in policista. S tem mislim, da je veliko anketirancev kot glavno razliko med policistom in vojakom navedlo deljenje kazni za prehitro vožnjo in napačno parkiranje.

Ključne besede: Vojak, policist, vojna, mirovna misija, vojašnica

5. UVOD

5.1. *Opredelitev problema*

»Vojna je le množično pobijanje, s pomočjo katere lahko posamezniki razkazujejo svojo moč« (L. Ridchardson)

Mediji imajo v današnji družbi na posameznika močan vpliv in nam vsak dan posredujejo veliko nepotrebnih podatkov. Nekatere od tematik, ki jih mediji množično promovirajo so tudi vojna, terorizem, vojska ipd. A vsi ti podatki niso pomembni, zato moramo prepoznati kaj od tega je za javnost v bistvu pomembno in kaj je zgolj »pranje možganov« ter izvajanje pritiska nad posamezniki. Iz tega razloga želim raziskati probleme vojne.

V svoji seminarski nalogi se bom osredotočila na vojakovo dojemanje vojne, vojske oz. oboroženih sil. Prav tako me zanima kako zaposleni v vojašnici dojemajo vojašnico samo. Ali jo dojemajo kot totalno organizacijo z vsemi njenimi značilnostmi ali pa vidijo v tem specifičnem okolju uresničenje višjih ciljev in če da potem katerih.. Poglobila se bom tudi v preteklost ter vojne in vojašnice v zgodovini. Pri tem me bo zanimalo predvsem ali so bile vojaške sile v preteklosti drugačne zanima pa me tudi delo vojakov v preteklosti. Vsekakor pa me zanima tudi, kako vojaške probleme dojemajo zaposleni na Ministrstvu za obrambo republike Slovenije. Zanimajo me tudi odnosi, ki potekajo znotraj vojašnic ter kako vpliva na vojaka, njegov vsakdanjik. Omenila pa bi tudi mirovne misije ter njihov vpliv na vojaka. Zavedam se, da so mirovne misije lahko zgolj mirovne prav tako pa se lahko sprevržejo v bolečo preizkušnjo za posameznika. Zato me zanima stanje posameznikov, ki se vrnejo iz mirovnih misij. Zanima me tudi, kako so določene »težke« situacije na mirovnih misijah vplivale na vojake ter kako so se z »duševno« stisko znali soočiti. Prav tako pa moram omeniti kaj je naša vlada naredila za vojsko ter kaj je pripravljena še narediti. Glede tega pa me zanima tudi mnenje vojakov. Ali menijo, da država za njih in njihove situacije naredi dovolj ali pa premalo.

5.2. Hipoteze

Glede na mojo temo sem si izbrala hipoteze, ki jih bom v nadaljevanju raziskavi poskušala ovreči ali pa potrditi. Prav tako pa mi omogočajo boljši in lažji način dela.

1. Posamezniki imajo raje vojake kot policiste.
2. Mirovne misije dajejo vojaku posebno družbeno moč zaradi katere je občudovan.
3. Vlogo vojaka doživljajo, kot vlogo, ki je povezana z višjimi cilji oz. vrednotami (npr. svoboda)

5.3. Izbor in predstavitev raziskovalnih metod

Raziskovalno nalogo sem napisala v programu Microsoft Office Word 2003 s pisavo Times New Roman velikosti 12 in 1.5-kratnim razmikom med vrsticami.

Pri teoretičnem delu seminarske naloge si bom pomagala s sekundarnimi viri, ki so v mojem primeru knjige, revije in pa tudi skripta, ki jo izdaja Ministrstvo za obrambo vojakom, ki se udeležijo mirovni misij. Sama pa bom opravila analizo dokumentov. Zatekla se bom predvsem k anketi, ki jo bom izvedla med dijaki [REDACTED] (od prvega do 4 letnika) in pa z intervjujem, ki ga bom izvedla z vojniki iz vojašnice Celje.

Vse metode, ki jih bom uporabila pri svoji raziskovalni nalogi imajo svoje prednosti in slabosti. Vendar sem se odločila za tako širok izbor metod, zato da bom svoj sociološki problem lahko raziskala bolj na široko ter tudi bolj podrobno.

1. SEKUNDARNI VIRI:

V raziskavo sekundarnih virov sem vključila knjige, revije in pa tudi skripto, ki jo Ministrstvo za obrambo izdaja za vojake, ki se udeležijo mirovni misij. Kot temelj mojega teoretičnega raziskovanja je knjiga M. Haralambusa in M. Hoolborna z naslovom Sociologija – teme in pogledi in pa knjiga S. Flere z naslovom Sociologija. Ti knjigi sta mi pomagali predvsem z razlago nekaterih meni neznanih pojmov. Nato sem se oprla še na revijo Obramba, ki mi daje vpogled v probleme in zanimivosti s stališča vojakov in poznavalcev iz tega področja. Kot zadnjo pa sem uporabila še skripto, ki pa govori predvsem o vojaki na mirovni misijah. Sekundarni viri so mi dali kar velik vpogled v temo vojen, vojakinj, ipd. s stališča vojakov,

sociologov in psihologov, kar mi je pomagalo pri oblikovanju mojega problema. Slabost sekundarnih virov pa je, da so nekatera mnenja zelo subjektivna (predvsem v reviji Obramba).

2. METODA SPRAŠEVANJA (anketa):

Za preučevanje populacije pa sem izbrala tudi dijake Gimnazije Slovenske Konjice (od prvega do četrtega letnika) s katerimi bom opravila anketo. Za anketo sem se odločila predvsem zato ker me zanima pogled dijakov oz. vrstnikov na probleme vojne in njihovo dožemanje vojakov. Problem ankete je predvsem v tem, da moja vprašanja ne bodo dobro zastavljena ter, da se dijaki iz njih ne bodo dobro znašli. Prav tako se lahko soočim s problemom neresnosti dijakov, ki ankete ne bodo rešili resni.

6. JEDRO

6.1. *Teoretični uvod*

Odločila sem se, da v svoji seminarski nalogi uporabim nekatere definicije. Pomembne definicije so predvsem v zgodovinskem tolmačenju vojne, ki se nahaja pod poglavjem 2.2. Pomembni pa so tudi drugi teoretiki s svojimi definicijami. Omenila bi Durkheimovo teorijo sodobne vojne in Goffmanovo teorijo totalne organizacije.

6.2. *Kaj je vojna?*

Vojna je seveda nekaj kar je med nami prisotno že odkar svet obstaja. Že v prazgodovini so se plemena med seboj borila za ozemlje, za hrano in za podobne stvari. Ampak kaj je definicija vojne? Ali je to oborožen spopad dveh z različnimi interesi ali pa spopad zaradi različnih prepričanj?

Vojna naj bi bila po definiciji izredno zaostren družbeni boj, v katerem se družbene skupnosti borijo za uveljavitev svojih ciljev z uporabo oboroženega nasilja. Seveda pa je to le osnovna definicija vojne, ki pa si jo lahko vsak interpretira drugače, kar je seveda močno odvisno od okolja, zato bom zapisala še nekaj drugih definicij vojne, ki so se razvila skozi stoletja

M. T. Cicero je že pred našim štetjem rekel, da je vojna tekmovanje ob uporabi sile. H. Grotius je v 17. stoletju podal izjavo, da je vojna stanje tekmovanja med dvema državama ob uporabi sile. L. Richardson pa meni da je vojna predvsem množično pobijanje. S. Avramova pa je bila prepričana, da je vojna oborožen spopad med državami za doseganje politične premoči.

V vojni enciklopediji pa so 1975 zapisali, da je vojna kompleksni in intenzivni družbeni spopad, ki ga povzročijo razredna, gospodarska ali pa politična protislovja in s katerim ob množični uporabi oboroženega boja, skušajo razredi, države ali narodi uresničiti svoje gospodarske in politične smotre.

6.3. Kaj je sodobna oz. moderna vojna?

Morda ni primerno, da vojno obravnavamo kot pojav moderne družbe, saj je med nami prisotna že od nekdaj. Vendar je vojna predvsem pojav modernega časa. Običajno mislimo, da so vojne rezultat človeške agresivnosti, prirojene zlasti moškim, ki jo sproščajo z vojskovanjem. Vendar le te niso tako univerzalne kot mislimo, saj sociologi menijo, da je do vojen v pravem pomenu besede prišlo šele ob nastanku države kot institucije. Menijo, da lahko šele država prevzame dejavnosti, ki so potrebne za vodenje vojne (npr.:izdelava orožja...)

Kot drugo so sociologi prišli tudi do ugotovitve, da se vojaki v boju izogibajo uporabi orožja za usmrtitev drugega. Vojaki naj bi v sodobnem času uporabljali orožje zgolj za lastno obrambo ne pa tudi za sproščanje agresije.

Nemški teoretik Clausewitz je izjavil, da vojna ni samo politično dejane, temveč tudi politično sredstvo, nadaljevanje političnega ravnanja in uresničevanje istega cilja z drugimi sredstvi. In prav v tem so današnje vojne drugačne od vojn v zgodovini. So namreč »totalne«, torej angažirajo celo družbo in ne samo nekaj poklicnih vojakov. Hkrati se preusmeri tudi celotno gospodarstvo, politika se podredi vojnim ciljem. Vojne v sodobnosti tudi spodbujajo k znanstvenim raziskavam in odkritjem.

Še ena izmed posebnosti moderne vojne je, da se vojna »podjetja« ne oskrbujejo samo z industrijskimi izdelki, temveč ob tem uporabljajo tudi strokovnost.

E. Goffman meni, da je vojska tipična »totalna« ustanova. Meni, da je torej organizacija, ki odvzema identiteto posamezniku in si ga prizadeva spremeniti v osebka, ki črpa identiteto iz organizacije same in ji je popolnoma podreja. Le ta naj bi ga vodila skozi vojaški program: obvladovane fizičnih veščin, seznanjenost z uporabo in vzdrževanjem orožja, v času vojne vključuje nevtralizacijo krivde pri usmrtitvah drugih ljudi, kar je v ne vojnem življenju med najtežjimi moralnimi in pravnimi prekrški.

Teorije glede posledic sodobnih oz. modernih vojen:

- Vojna za posameznika pomeni možnost socialne promocije
- Krepitev družbene solidarnosti
- Omogoča uveljavitev novih elit , kar pomeni porazdelitev družbene moči in ugleda (Durkheim)

6.4. Vojašnica kot totalna organizacija (E. Goffman)

E. Goffman je razvil teorijo totalne organizacije, ki zajema tudi vojašnice in vojaške enote. Totalno ustanovo je definiral kot mesto bivanja in dela, kjer je veliko število posameznikov v podobnih razmerah, odrezanih od širše družbe za precejšno obdobje, kjer pa življenje poteka na zaprt in formalen način. Vsa dela se opravljajo v skupinah, v okviru togega reda in pod avtoriteto. Obstajajo velike razlike med tistimi, ki imajo oblast in tistimi, ki pod njihovim nadzorom.

Postopki, skozi katere morajo posamezniki v taki ustanovi imajo prekrito funkcijo spreminjanja identitete osebe. Te postopke posamezniki včasih na začetku dojemajo kot žalitev, kasneje pa se zaradi njih spremenijo. Ti postopki spremenijo predvsem predstavo osebe o sami sebi. Njihov cilj pa je, da bi posameznik izgubil tudi prejšnji identiteto in prišel do spoznanja, da njegova identiteta izhaja in nove ustanove.

Goffman meni, da totalna organizacija nima nikakršne zveze z realnim življenjem, ki poteka znotraj totalne organizacije. Meni tudi, da so posamezniki v totalnih organizacijah prisiljeni igrati vlogo in jih za to primerja z igralci v gledališču, iz tega pride Goffman tudi do sklepa, da je družbeno življenje na splošno podobno gledališču.

6.5. *Vojak*

Vojak je po teoriji pripadnik kopenske vojske in pripadnik oboroženih sil. Ampak kaj pravzaprav je kopenska vojska in kaj so oborožene sile. Za boljše razumevanje vojske moramo najprej dobro razložiti ta dva pojma.

1. **KOPENSKA VOJSKA :** kopenska vojska je torej ena od vej oboroženih sil, ki izvaja vojaške naloge na kopnem. Kopenska vojska se deli na več vej. Prva od vej je pehota. Pehoto najlažje razložimo kot vojake, ki se borijo oboroženi in peš. Druga od vej kopenske vojske je oklepna enota, ki je vojaška enota opremljena s tanki in izurjena za oklepno bojevanje. Naslednja veja je artilerijska enota, ki se v splošnem ukvarja z artilerijskim orožjem (npr.:topovi). Zadnja veja pa je logistika, ki se ukvarja z tokom materiala od vira (proizvajalca) do porabnika (vojakov).
2. **OBOROŽENE SILE:** oborožene sile so vojaški strokovni izraz , ki zamenjuje izraz vojska. Oborožene sile (oz. vojska) se deli na tri glavne veje. In sicer na kopensko vojsko, na vojno letalstvo in vojno mornarico.

6.5.1. **Poklicna vojska in naborniški sistem**

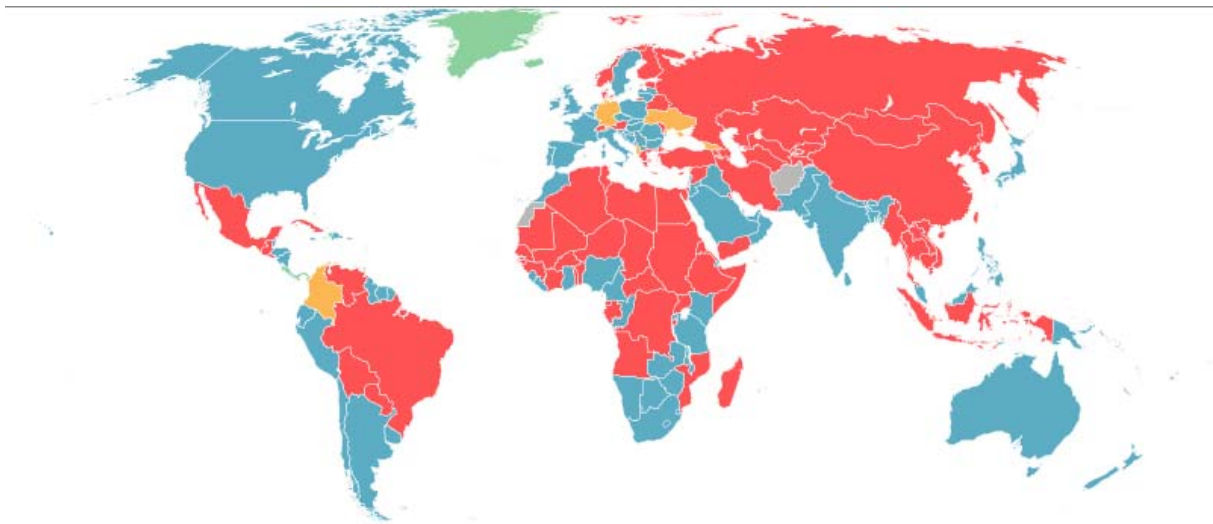
V sodobni družbe se tudi velikokrat srečamo z izrazom poklicna vojska in poklicni vojaki. Torej poklicni vojak je tisti vojak, ki se ukvarja z vojsko poklicno. Torej sklene pogodbo za zaposlitev z obrambnim ministrstvom. Pomembno pri poklicni vojski je, da morajo njegovi člani vedno v pripravljenosti. Torej v primeru vojne morajo biti dosegljivi in pripravljeni na boj

Nasprotno poklicni vojski pa je naborniški sistem. Naborniški sistem je sistem preverjanja in ugotavljanja sposobnosti za vojaško službo. V Sloveniji tega sistema ne poznamo več in imamo le poklicno vojsko.

6.5.2. Struktura vojske po svetu in v Sloveniji

Vojaška struktura vsepovsod drugačna. Če začnemo s strukturo v svetu ugotovimo, da ima največ držav po svetu naborniški sistem, ki sem ga opisala v prejšnjem poglavju. Kot druga najpogostejša struktura pa se pojavlja poklicna vojska, ki sem jo prav tako opisala v prejšnjem poglavju. Za nekatere države podatka o strukturi vojaškega sistema ni, poznamo pa tudi državo, ki nima oboroženih sil

Seveda je pa v svetu nekaj držav, ki so na prehodu med naborniškim sistemom in poklicno vojsko. To se je v Sloveniji zgodilo pred nekaj leti. Slovenija se je odločila, da bo iz naborniškega sistema prešla v poklicno vojsko. (Pojmi razloženi v prejšnjem poglavju).

SLIKA 1: Slika prikazuje strukturo vojaškega sistema v svetu

LEGENDA:

- **Zelena** – nima oboroženih sil
- **Modra** – prostovoljna ali pa poklicna vojska
- **Oranžna** – še imajo nabor, a bo kmalu odpravljen
- **Rdeča** – nabor
- **Siva** – ni podatka

6.6. *Policist*

Policist je pooblaščen pripadnik policijske enote. Glavna razlika med vojaki in policisti je v tem, da so policisti zadolženi za vzdrževanje javnega reda in miru ter preprečevanje kriminala.

Prav tako poznamo vojaške policiste, ki izvajajo vojaško policijske naloge ter naloge protidiverzantske in protiteroristične zaščite v vojaških oddelkih.

Omeniti pa moramo, da niso samo vojaki tisti, ki se udeležujejo mirovnih misij ampak se jih tudi policisti in vojaški policisti. Mirovne misije za policiste niso novost ampak se jih udeležujejo že kar nekaj časa.

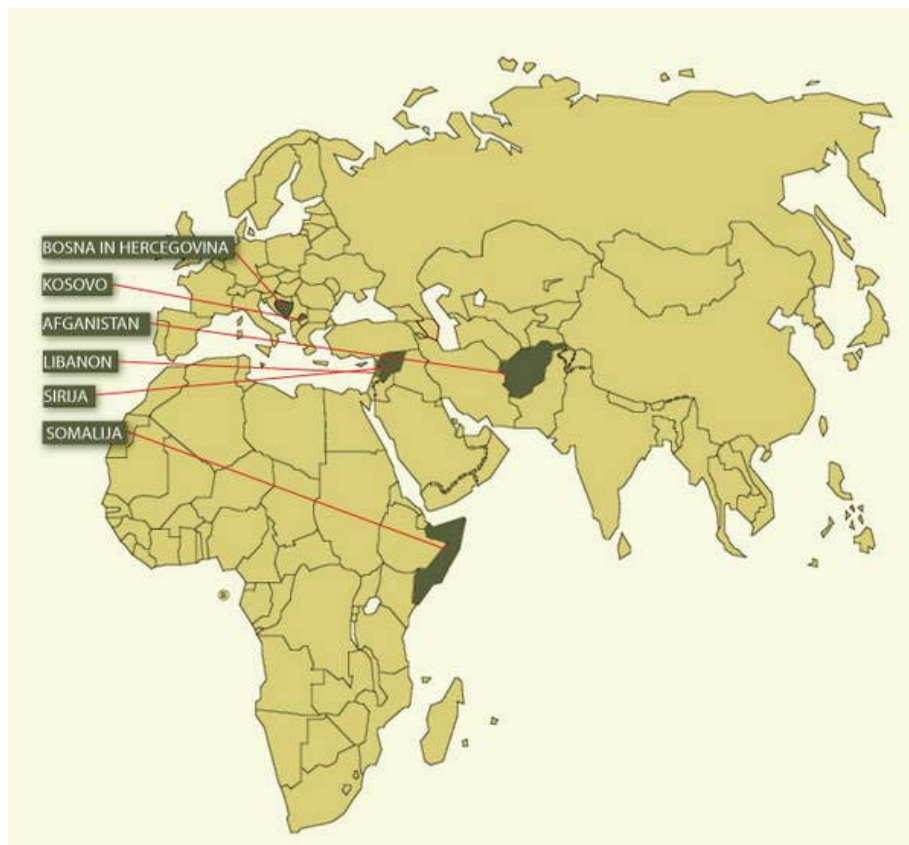
SLIKA 2: Vojaška policija

6.7. Mirovne misije

Ko začnem govoriti o mirovnih misijah, se moremo najprej vprašati kaj mirovne misije sploh so. Torej mirovne misije so način kako pomagati deželam, ki so še pred kratkim bile v sporu, da ustvarijo mir. Mirovnih misij se udeležujejo vojaki, vojaški oficirji, policisti v civilu in tudi civilno prebivalstvo.

6.7.1. Mednarodne misije, ki se jih udeležujejo slovenski vojaki

Slovenija se je mirovnih misij začela udeleževati leta 1997, ko smo poslali prvih nekaj vojakov Albanijo. Od takrat naprej pa smo pošiljali vedno več vojakov na misije, ki so bile vsepovsod po svetu.

SLIKA 3: Države s slovenskimi vojaki na mirovnih misijah

1. SLOVENSKA VOJSKA NA KOSOVEM:

Na območju Kosova so se mirovne organizacije in s tem tudi mirovne misije pojavile leta 1999. Slovenski vojaki pa so bili na Kosovo prvič poslani leta 2000. Do leta 2007 je Slovenska vojska delovala znotraj drugih oboroženih sil, leta 2007 pa je na Kosovo prvič poslala enoto v velikosti bataljona. Bataljon je takrat prevzel odgovornost za lastno območje. Slovenska vojska je od takrat naprej izvedla več projektov v okviru pomoči, ki so še danes zelo odmevni.

Naloga slovenskih vojakov na območju Kosova je vzdrževanje varnega in stabilnega okolja za civilno prebivalstvo.

2. SLOVENSKA VOJSKA V AFGANISTANU:

Mirovne misije v Afganistanu so se začele 11. avgusta 2003. Od leta 2004 pa so na mirovnih misijah v Afganistanu aktivno sodelovali tudi slovenski vojaki. Slovenski vojaki delujejo predvsem na dveh območjih in sicer na zahodu v Heratu in na vzhodu v Kabulu. Njihova naloga je varovanje kampa v Heratu, patroljiranje, ipd. Naši vojaki so nastanjeni v kampu Arena v bližini Herata in sodelujejo z italijanskimi in španskimi predstavniki.

GLAVNE NALOGE :

- Izvajane operacij, ki zagotavljajo varnost in stabilnost v sodelovanju z afganistanskimi vojaškimi silami
- Pomoč pri razvijanju varnostnih sil in struktur, vključno z usposabljanjem afganistanskih vojaških enot
- civilno – vojaški projektu (obnavljanje zalog vode,...)
- podpiranje afganistanske vlade pri razoroževanju nezakonito oboroženih sil
- boj proti mamilom,...
- podpiranje operacij z humanitarno pomočjo

3. SLOVENSKA VOJSKA V LIBANONU:

V Libanonu potekajo boje vse od njihove osamosvojitve (1947). Prvi slovenski vojaki so se začeli udeleževati mirovni misij leta 2007. Glavne naloge mirovni misij v Libanonu so nadzor in umik izraelskih enot iz področja Libanona ter premirje med državam.

Te tri destinacije so največkrat obiskane s strani slovenskih vojakov. Slovenski vojaki se sicer udeležujejo še drugih mirovni misij na drugih koncih. Med pogostimi območji so še Sirija, Bosna in Hercegovina, Makedonija in Somalija. Mirovne misije se od enega pa do drugega območja močno razlikujejo. Nevarnost in delo na različnih območjih se močno razlikujeta.

6.8. Terorizem

Kljub temu, da se pojem terorizem v medijih zasledimo skoraj vsak dan, pa marsikdo sploh ne ve kaj ta pojem razlaga. Torej kaj je terorizem? Terorizem je vsako organizirano nasilno dejanje, ki je usmerjeno proti civilistom ali prosti ustanovam v politične ali pa gospodarske namene. Terorizem je tudi javno dejanje s katerim želijo teroristi doseči čim večje število ljudi in tako vplivati na širše javno mnenje. Izvajajo pa ga nedržavne skupine ali države.

Vrste terorizem:

- Nacionalistični terorizem
- Verski terorizem
- Levičarski terorizem
- Desničarski terorizem
- Anarhistični terorizem
- Državni terorizem

6.8.1. Nacionalistični terorizem

Nacionalistični terorizem je delovanje nekaterih ekstremnih skupin, ki stremijo k formiranju samostojne države za svojo nacijo oziroma etnijo. Navadno to počno skozi privlačevanje pozornosti javnosti k boju za osamosvojitve, za katerega mislijo, da je bil ignoriran ali neosvetljen. Takšen tip terorizma je bil med najbolj uspešnimi, če upoštevamo pridobivanje mednarodnih simpatij in strinjanj ali podpor. Strokovnjaki trdijo, da nacionalistične teroristične organizacije praviloma ne pretiravajo z nasilnimi dejanji. K tem se zatekajo do mere, da postanejo vidni in prepoznavni v svetu, ne gredo pa daleč čez to mejo, saj bi na ta način izgubili mednarodno ali lokalno razumevanje za njihov problem. Mnogi strokovnjaki so do opredelitve teh nacionalističnih skupin kot terorističnih skeptične, saj gre mnogokrat za robne dejavnosti »borcev za svobodo«, kot se navadno označujejo sami.

Slika 4: IRA - primer nacionalističnega terorizma

6.8.2. Verski terorizem

Terorizem verske narave navadno izvaja nasilje zaradi svojih preroško vodenih nagibov. Tovrstne teroristične skupine imajo širok nabor tarč, saj naj bi njihovo delovanje povzročilo širše, korenite spremembe. Različne organizacije stoje na večini pomembnejših svetovnih religij. Tak tip terorizma naj bi po statističnih podatkih prakticiralo največ skupin. Ker so skupine nagnjene k dejavnostim, ki nimajo povezave z združevanjem ali osveščanjem etničnih ali ideoloških skupin, pač pa jih vodi njihova lastna vizija preroške volje, ni zadržkov, ki so skozi preteklost omejevali intenziteto terorističnih dejavnosti. V skrajnem primeru je nasilje z njihove strani tako lahko uporabljeno proti komur koli, ki ni član njihove verske skupnosti.

6.8.3. Levičarski terorizem

Levičarski teroristi svoj smoter najdejo v boju proti kapitalističnemu sistemu, ki naj bi ga nadomestil bolj levo – socialno – usmerjen družbenopolitični sistem: navadno komunistični ali socialistični režim. Teroristične skupine te vrste navadno nosijo prepričanje o trpljenju ljudstva in potemtakem tudi omejujejo uporabo nasilja na manj splošno določene cilje. To mnogokrat postanejo velekaptalisti, primerni za ugrabljanje in usmrnitev, ali različni spomeniki.

Slika 5: Oznaka levičarske teroristične organizacije Weathermen

6.8.4. Desničarski terorizem

Poznamo tudi desničarske organizacije in v to smer naperjene teroristične skupine. Slednje imajo praviloma ohlapno in kratkotrajno organiziranost, zato veljajo za najšibkejše in slabo vplivne teroristične skupine. Imajo povezavo z neonacističnimi uličnimi nemiri, zlasti iz 80. let. Načeloma so v skupine vključeni obritoglavci – med njimi najdemo ekstremne nacionaliste in rasiste, ki si prizadevajo za odpravo liberalnih režimov v zahodni Evropi ter vzpostavitev fašističnih držav na »svoji« zemlji. Neofašistični teroristi navadno izvajajo napade na imigrante in begunce, prihajajoče iz dežel tretjega sveta.

6.8.5. Anarhistični terorizem

Zaradi obsežnega vseevropskega fenomena atentatov in drugih napadov zlasti med letoma 1870 in 1920, ki so jih izvajali anarhisti, so strokovnjaki napravili posebno kategorijo anarhističnega terorizma. Gre za obliko, ki napada na prvem mestu oblastniške tarče: vrhnje politične osebnosti, njihove mehanizme in imetje ter državne ustanove in sploh obstoječi sistem države. Anarhisti so med drugim tako eliminirali ameriškega predsednika Williama McKinleya leta 1901. Ta politični tip terorizma pa je aktualen zaradi dejstva, da je bilo dogajanje na tako imenovanih anti-globalističnih demonstracijah začeti z letom 1999 označeno za aktivnosti anarhistično usmerjenih terorističnih skupin. Pri tem je mnogokrat šlo za poskus kriminalizacije množičnih gibanj.

6.8.6. *Državni terorizem*

Državni terorizem je oblika organiziranja terorističnih skupin s podporo radikalnih držav, navadno pa je njihov mehanizem za zunanjo politiko. Strokovnjaki tovrstni terorizem mnogokrat označijo kot »cenovno ugodno pot do vojne učinkovitosti skozi uporabo nadomestnih bojevnikov – 'orožja za najem'«. Prav tako država lahko podpira oziroma izvaja notranjepolitični terorizem proti svojim navadno političnim nasprotnikom ali etnijam.

6.9. Empirična raziskava

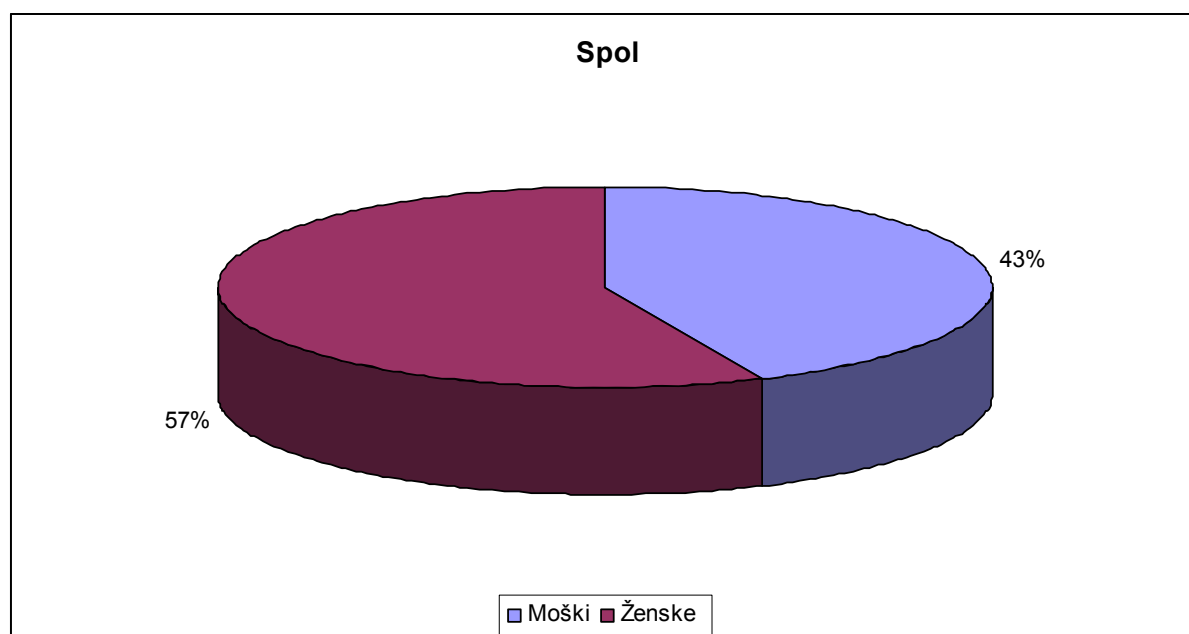
6.9.1. Analiza ankete med dijaki

Anketo sem izvedla med dijaki Gimnazije Slo. Konjice in sicer med dijaki od prvega do četrtega letnika. Razdelila sem 100 anket in jih toliko tudi dobila nazaj. Med njimi so bile uporabne vse razen ene, ki ni bila rešena. V statistično obdelavi sem torej vključila 99 anket. Podatke pa sem obdelala s programom Excel 2003.

1. SPOL:

MOŠKI	43
ŽENSKI	56

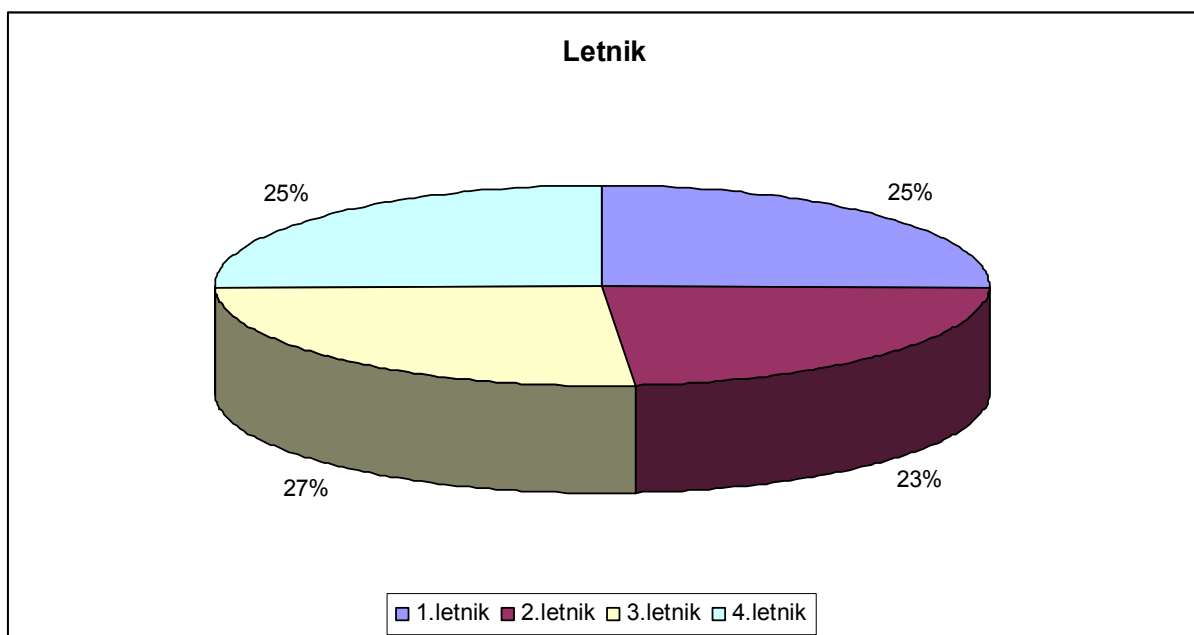
Tabela 1: Število moških in žensk, ki so sodelovali v moji anketi

Graf 1: Prikazuje število moških in žensk udeleženi v anketi

2. LETNIK:

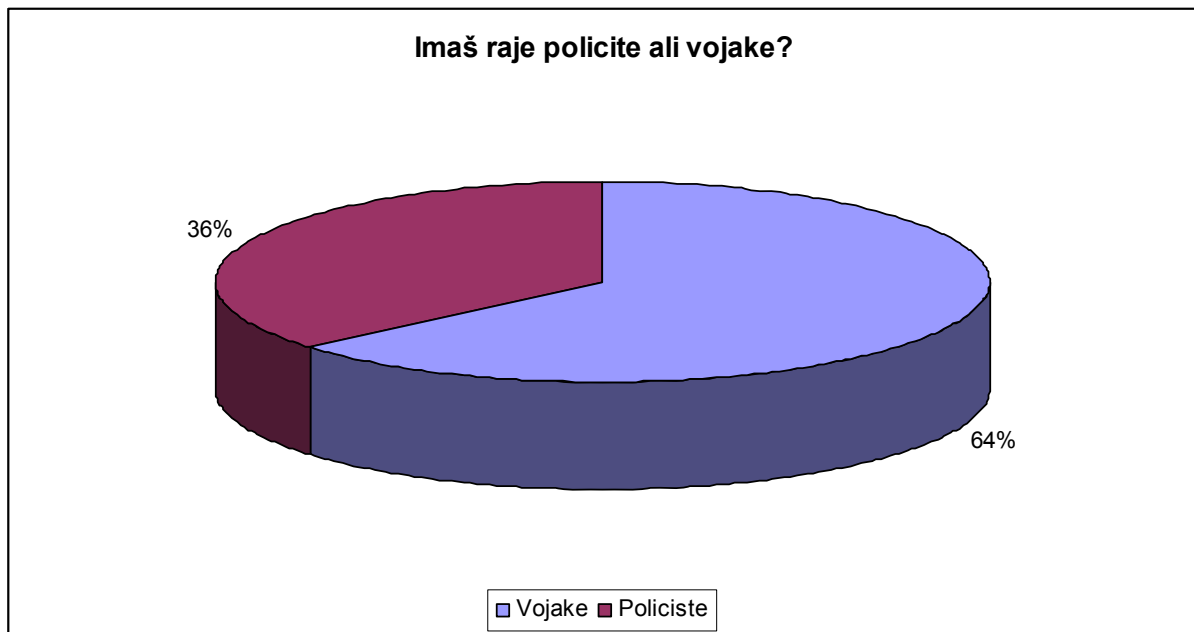
1. LETNIK	25
2. LETNIK	23
3. LETNIK	26
4. LETNIK	25

Tabela 2: Število oseb po letnikih**Graf 2:** Prikazuje število oseb, ki so sodelovali v moji anketi po letnikih

3. IMAŠ RAJE POLICISTE ALI VOJAKE?

POLICISTE	63
VOJAKE	36

Tabela 3: Imaš raje policiste ali vojake?

Graf 3: Imaš raje policiste ali vojake?

Pri tem vprašanju sem ugotovila, da imajo anketiranci raje vojake (64%) kot policiste(36%).

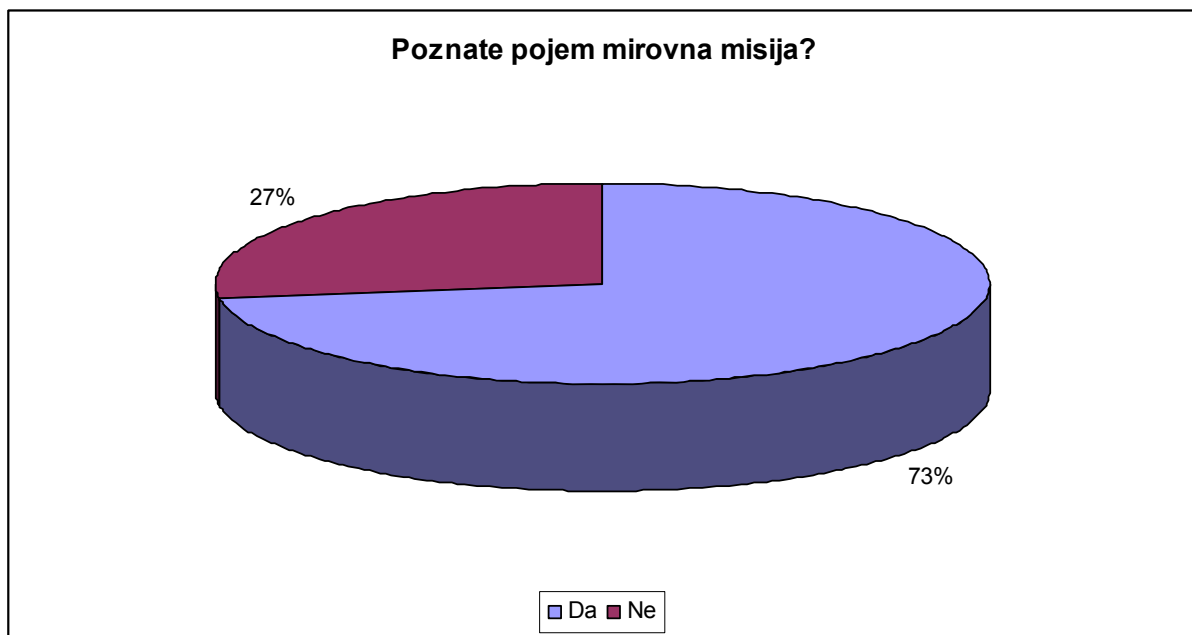
4. NAVEDI VSAJ DVE RAZLIKI MED POLICISTI IN VOJAKI

Pri tem vprašanju sem dobila zelo različne odgovore. Dobila sem nekaj popolnoma nesmiselnih odgovorov, kot npr.: Policisti so butasti vojaki pa ne, vojaki ti ne »tečnarijo« z kaznimi za prehitro vožnjo ipd. Dobila pa sem tudi nekaj smiselnih odgovorov kot so razlike v uniformah, udeležitev vojakov v vojni ipd. Pri tem vprašanju pa mi je marsikdo pustil prazno, saj niso vedeli kaj bi napisali. Domneva, da je do tega prišlo zato ker dijaki razen nesmiselnih razlik bolje poznajo podobnosti med vojaki in policisti.

Menim tudi, da dijaki ne poznajo temeljnih razlik med policisti in vojaki, saj jih nikoli ne izobražujemo o tem. Dejstvo je, da dijaki med tema dvema poklicema ne najdejo bistvenih razlik ker sta tudi poklica drug drugemu zelo podobna in sorodna.

5. POZNATE POJEM MIROVNA MISIJA?

DA	72
NE	27

Tabela 4: Poznate pojem mirovna misija?**Graf 4:** Poznate pojem mirovna misija?

Anketirani v večini poznajo pojem mirovna misija. Kar 72 (73%) ve kaj ta pojem pomeni. Nekaj anketiranih pa je bilo takih, da tega pojma niso poznali (27 oz. 27%). Ob analizi ankete sem ugotovila, da s tem pojmom niso seznanjeni predvsem dijaki nižjih letnikov (največ v prvem nekaj pa tudi v drugem in tretjem letniku).

6. ČE STE NA PREJŠNJE VPRAŠANJE ODGOVORILI Z DA MENITE, DA SO VOJKI, KI SE UDELEŽIJO MIROVNIH MISIJ V JAVNOSTI BOLJ OBČUDOVANI?

DA	38
NE	34

Tabela 5: Menite, da so vojaki, ki se udeležijo mirovnih misij v javnosti bolj občudovani?

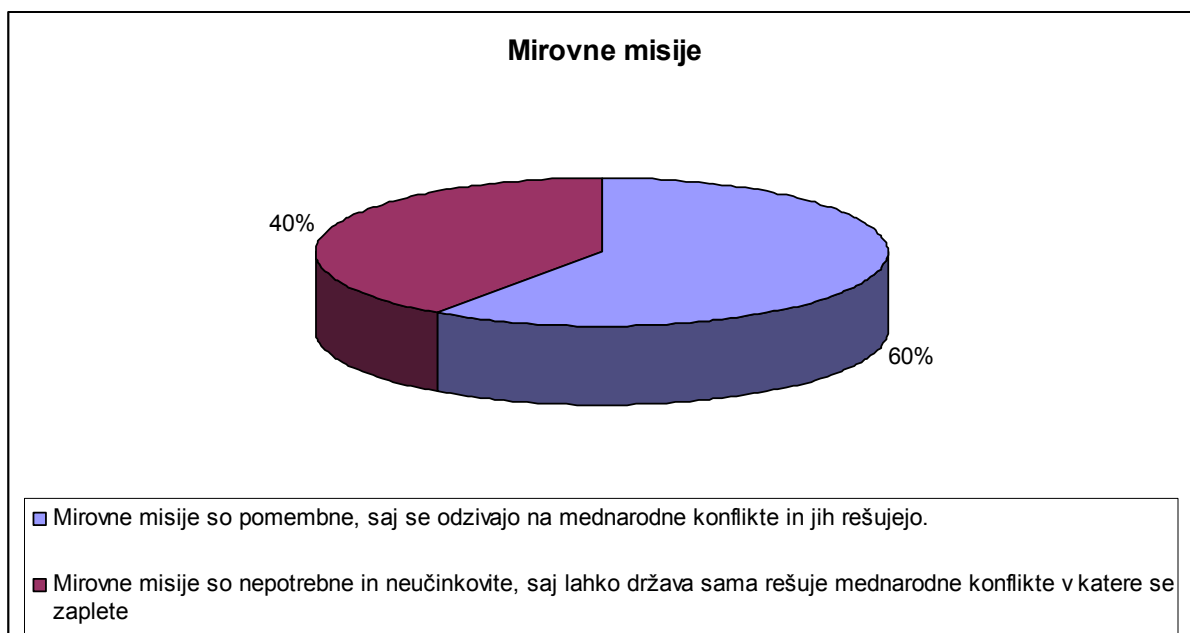
Graf 5: Menite, do so vojaki, ki se udeležijo mirovnih misij v javnosti bolj občudovani?

Pri tem vprašanju sem dobila dokaj izenačene odgovore. Malo več kot polovica (53%) je odgovorilo, da so vojaki, ki se udeležijo mirovnih misij v javnosti bolj občudovani. 47% pa je odgovorilo, da vojaki, ki se udeležijo mirovnih misij nisi nič bolj občudovani kot navadni vojaki.

7. ČE STE NA 5. VPRAŠANJE ODGOVORILI Z DA, S KATERO TRDITVIJO SE NAJBOLJ STRINJATE?

Mirovne misije so pomembne, saj se odzivajo na mednarodne konflikte in jih rešujejo.	43
Mirovne misije so nepotrebne in neučinkovite, saj lahko država sama rešuje mednarodne konflikte v katere se zaplete.	29

Tabela 6: Mirovne misije

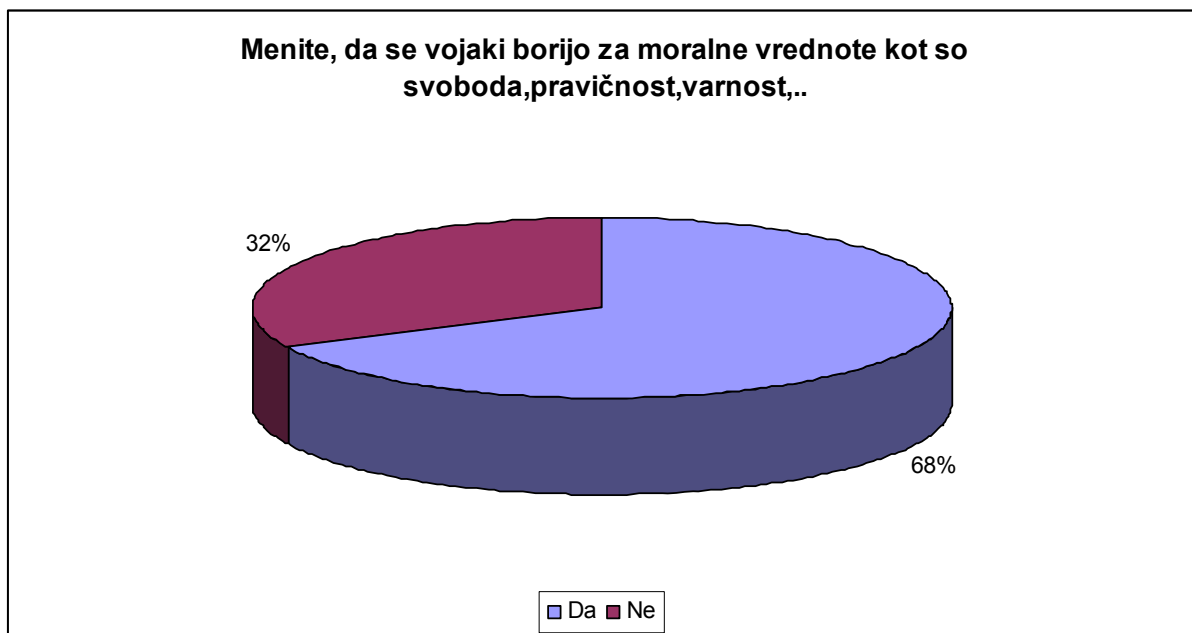
Graf 6: Mirovne misije

Izmed tistih, ki pojem mirovna misija poznajo sem ugotovila, da ji večina (60%) meni, da so mirovne misije pomembne za reševanje mednarodnih konfliktov. Nekaj pa je na to vprašanje odgovorilo tudi, da so mirovne misije neučinkovite in nepotrebne (40%).

8. MENITE, DA SE VOJAKI BORIJO ZA MORALNE VREDNOTE KOT SO SVOBODA, PRAVIČNOST, VARNOST,..

DA	67
NE	32

Tabela 7: Menite, da se vojaki borijo za moralne vrednote kot so svoboda, pravičnost, varnost,..

Graf 7: Menite, da se vojaki borijo za moralne vrednote kot so svoboda, pravičnost, varnost...

Pri tem vprašanju sem ugotovila, da jih večina verjame, da se vojaki borijo za moralne vrednote (68%). Nekaj anketiranih pa meni, da se vojaki ne borijo več za moralne vrednote (32%).

9. ALI MENITE, DA SE LAHKO DRŽAVA OBRANI BREZ VOJAKOV?

DA	17
NE	82

Tabela 8: Menite, da se država lahko obrani brez vojakov?

Graf 8: Menite, da se država lahko obrani brez vojakov?

Večina (83%) meni, da se je država brez vojakov nezmožna obraniti sovražnikov. Nekaj anketiranih (17%) pa meni, da je država zmožna svoje državljane obraniti pred sovražniki brez vojakov.

10. KATERI OD NAVEDEH OPISOV NAJBOLJE USTREZA VAŠEMU RAZUMEVANJU VLOGE VOJAKA.

Vojak je nekdo, ki predstavlja državi varnost in jo brani	68
Vojak je nekdo, ki je v naši družbi nepotreben, saj nasilje in orožje ne prinašata svobode	31

Tabela 9: Kateri od opisov najbolj ustreza vašemu razumevanju vojaka?

Graf 9: Kateri od navedenih opisov najbolj ustreza vašemu razumevanju vloge vojaka?

Večina anketiranih (69%) meni, da je vojak nekdo, ki predstavlja državi varnost in jo brani. Ostali anketiranci (31%) pa menijo, da so vojaki osebe, ki so v naši družbi nepotrebne, saj nasilje in orožje ne prinašata svobode.

6.10. Analiza pridobljenih podatkov in ovrednotenje zastavljenih hipotez

Tekom raziskovanja se je potrdila moja prva hipoteza (Vojaki so bolj priljubljeni kot policisti). 64% anketiranih bi raje opravljalo poklic vojaka kot pa poklic policista. Skozi naslednje vprašanje, ki sem ga zastavila anketirancem (Navedite dve razliki med policistom in vojakom) pa sem ugotovila, da večina anketirancev sploh ne pozna razlik med tema dvema poklicema. Torej sklepam, da priljubljenost vojakov izhaja predvsem iz stereotipnega razmišljanja, da policisti delijo kazni za prehitro vožnji, napačno parkiranje ipd. Seveda pa vsi odgovori anketirancev niso bili stereotipni ampak so navedli tudi nekaj drugih odgovorov, ki so mi dali podatek o tem, da nekaj dijakov ve kaj opravljajo vojaki in kaj policisti. Menim tudi, da priljubljenost vojakov izhaja in njihovega dela. Torej vojaki se borijo za svobodo države oz. jo branijo pred sovražniki v primerih vojne.

Tudi svojo drugo hipotezo lahko potrdim (Mirovne misije dajejo vojaku posebno moč zaradi katere je občudovan) . Večina anketirancev pozna pojem mirovne misije, zato so mi lahko dali njihovo mnenje o vojakih, ki se udeležijo mirovni misij. Na vprašanje, da so vojaki, ki se udeležijo mirovni misij bolj občudovani sem dobila kar 53% pritrdilnih odgovorov. Največ anketirancem meni, da je to zato ker vojaki, ki se udeležijo mirovni misij pomagajo pri reševanju mednarodnih konfliktov.

Tudi zadnjo hipotezo (Posamezniki doživljajo vlogo vojaka, kot vlogo, ki je povezana z višjimi moralnimi vrednotami) sem lahko potrdila, saj sem na vprašanje ali se vojaki borijo za moralne vrednote kot so svoboda,pravičnost,varnost,.. dobila 68% pritrdilnih odgovorov. Večina anketirancev tudi meni, da se država sama brez vojakov ni zmožna obraniti pred sovražniki v primeru vojne. S tem vprašanjem sem svojo hipotezo lahko dokončno potrdila, saj so mi anketiranci s tem dali vedeti, da se zaradi vojakov počutijo varneje. Na zadnje vprašanje o razumevanju vloge vojaka pa sem zopet dobila največ odgovorov, ki so nakazovali na to, da je vloga vojaka spoštovana predvsem zaradi višjih moralnih vrednot, za katere se vojaki zavzemajo, Kot najpogostejši odgovor na to vprašanje sem dobila odgovor, da je vojak nekdo, ki naši državi in državljanom predstavlja varnost in jo v primeru nevarnosti brani.

Potrdila sem lahko vse hipoteze, kar kaže na to, da je vloga vojaka v družbi spoštovana. Vsi vojaki uživajo določeno mero spoštovanje med posamezniki. Največjo mero spoštovanje pa uživajo vojaki, ki so se udeležili mirovnih misij. Ugotovila sem tudi, da imajo moralne vrednote, kot so svoboda, varnost,... v naši družbi velik pomen. In glede na to, da se vojaki borijo predvsem za te moralne vrednote so med posamezniku občudovani.

7. ZAKLJUČEK

Vojne in vojaki so v moderni družbe del vsakdana. Glede na to, da se vsak dan soočamo z groznimi novicami o novih vojnah me je v raziskovalni nalogi zanimalo predvsem kako javnost razume vlogo vojaka v moderni družbi in v moderni vojni.

Kljub temu, da skozi vso zgodovino govorimo o vojnah, je vojna dokaj mlad pojav. Prav tako so mlad pojav tudi vojaki. Vloga vojaka v moderni družbi je interpretirana predvsem skozi posameznikovo dojetje moralnih vrednot. Posamezniki, ki jim moralne vrednote kot so svoboda, varnost,... pomenijo veliko dojemajo vojaka kot pomembnega udeleženca sodobne družbe. Kljub temu, da je vojna »zlo«, ki uničuje družbe, kulture,... posamezniki vojaka ne vidijo kot slabega temveč kot dobrega. Vloga vojaka je za posameznika povezana predvsem z svobodo in varnostjo, ki jo vojaki nudijo.

Vojaki, ki pa se udeležijo mirovnih misija pa med posamezniki v družbi predstavljajo nekoga, ki se ne bori samo za svojo domovino temveč rešuje še druge, mednarodne konflikte oz. pomaga drugim državam in njihovim državljanom. Vsekakor mi to nazorno govori, da vojaki, ki se borijo za višje moralne vrednote, uživajo veliko mero ugleda v naši družbi.

Svojo seminarsko nalogo bi končala z definicijo vojaka. Vojak je pripadnik kopenskih vojske in oboroženih sil. S tem želim povedati, da vojak ni edini, ki se bori za moralne vrednote temveč so še drugi pripadniki kot so mornarji in pripadniki letalskih sil.

8. VIRI IN LITERATURA

1. Barle-Lakota A., Počkar M., Novak-Fajfar B., Popit T., Pluško A.. 2005. *Uvod v sociologijo*, Učbenik za sociologijo v gimnazijskem izobraževanju. Ljubljana: DZS.
2. Barle-Lakota A., Počkar M., Novak-Fajfar B., Popit T., Pluško A., Rener T., Antić M. G., Ratkai-Ilič M.. 2006. *Sociologija*, Učbenik za 280-urni predmet sociologije v 4. letniku gimnazijskega izobraževanja. Ljubljana: DZS.
3. Haralambos, Michael in Martin Holborn. 1999. *Sociologija*, Teme in pogledi. Ljubljana: DZS
4. S. Flere, 1999, Sociologija, Maribor: Pravna fakulteta
5. Wikipedija: Vojna (13.2.2011) Dostopno na: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Vojna>
6. Wikipedija: Vojak (16.3.2011) Dostopno na: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Vojak>
7. Wikipedija: Policist (16.3.2011) Dostopno na: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Policist>
8. Google: Mirovna misija (16.3.2011) Dostopno na: <http://www.unis.unvienna.org/pdf/UN%20Peacekeepingslov.pdf>
9. Google : MORS – Slovenska vojska (17.3.2011) Dostopno na: <http://www.slovenskavojska.si/mednarodno-sodelovanje/mednarodne-operacije-in-misije/bosna-in-hercegovina/>
10. Google: Policist (17.3.2011) Dostopno na: <http://policist.si/content/view/747/82/>